

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/157079,Ekspertyza-Uciezki-ku-wolnosci.html>
02.03.2026, 08:44

Ekspertyza. Uciezki ku wolności

Odcinek cyklu filmowego „Ekspertyza”, zrealizowanego przez kanał TVP Historia we współpracy z IPN i Instytutem Ekspertyz Sądowych w Krakowie. Dokument pt. „Uciezki ku wolności” został wyprodukowany w 2021 r.

Najczęściej ludzie próbowali przedostać się przez granicę PRL z Czechosłowacją i podążać w stronę granicy z Austrią lub RFN. Największa przeszkoda, która na nich czekała to specjalna graniczna zaporą. Czechosłowackie władze postanowiły ją wznieść w 1952 r. Trzy rzędy trzemetrowych zasieków z drutu kolczastego, środkowy pod wysokim napięciem. Do tego sowieckie miny przeciwpiechotne rozmieszczone w niektórych miejscach między zasiekami.

Dla wielu osób elektryczna zaporą na granicy okazała się śmiertelną pułapką. Ciała ofiar porażonych prądem nie były wydawane rodzinom w Polsce. Po sekcji zwłok grzebano je w bezimiennych mogiłach na cmentarzach w Bratysławie, Brnie, Czeskich Budziejowicach. Zwłoki bywały też kremowane.

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Krakowie prowadzi śledztwo w sprawie zabójstw obywateli polskich, którzy w latach 1949-1989, uciekając z Polski do państw Europy Zachodniej, usiłowali przekroczyć granicę czechosłowacko-austriacką i czechosłowacko-niemiecką.